

A szocialista magyar társadalom születése

A munkásosztály

A Központi Statisztikai Hivatal vizsgálata szerint 1973-ban az aktív keresők 58 százaléka tartozott a munkásosztályhoz, 14,6 százaléka a szövetkezeti parasztsághoz, 24 százaléka a szellemi dolgozókhoz és 3,4 százaléka a kisártermelőkhöz. Napjainkban tehát az aktív keresők többségét alkotja a munkás-

AZ AKTÍV KERESŐK OSZTÁLY- ÉS RÉTEGTAJÓZÓDÁSA (%)

	1949.	1960.	1970.	1973.
Munkásosztály	38,8	50,8	57,1	58,0
Szövetkezeti paraszt	0,3	12,0	17,4	14,6
Szellemi dolgozó	8,3	16,0	22,3	24,0
Kisártermelő	50,7	21,1	3,2	3,4
Tőkés, földbirtokos	1,9	0,1	—	—
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0

Az MSZMP politikáját folyamatosan a munkásosztály vezető szerepének érvényesítése határozza meg. A párt Központi Bizottsága 1958-ban és 1974-ben kiemelten is foglalkozott a munkásosztály helyzetének elemzésével, az ebből adódó feladatok megjelölésével. Legutóbb pedig a párt XI. kongresszusán elfogadott Programnyilatkozat állapította meg, hogy „szocialista társadalmunk vezető osztálya a munkásosztály. Vezető szerepe a szocializmus építésének időszakában mindvégig megmarad, társadalmi befolyása tovább erősödik. Növekszik politikai felkészültsége, általános és szakmai műveltsége. Tevékenységében csökken az akadémikus, képzett, nő a szakképzett munka aránya. Soraiiban emelkedik a magasabb képzettségű munkások száma, új igények és képességek is kifejlődnek, amelyek elősegítik mind több munkás aktív részvételét a termelési folyamatok irányításában, a közéletben, a közügyek intézésében. A munkásosztály szerepe növekszik a szocialista életmód térhódításában és általánossá válásában is. A munkásosztály általános műveltségének, szakmai képzettségének emelése, új és növekvő szükségleteinek kielégítése nem csupán gazdasági, hanem lényeges társadalmi feladat.”

Már az eddigiekben is utaltunk arra, hogy a munkásosztályhoz tartozók száma a szocialista építés időszakában közel megduplázódott. Ez a számszerű növekedés pedig elsősorban az ipari-épitőipari ágazatokban volt jelentős. Ennek eredményeként a munkásosztályhoz tartozók között 57,6 százalék az ipari-épitőipari fizikai dolgozók aránya.

Az 1960-as évektől kezdve az ipari fizikai dolgozók száma a korábbinál mérsékeltebben, de emelkedett, majd 1970 után némileg visszahozták a munkásosztályhoz tartozók arányát.

A MUNKÁSOSZTÁLY AKTÍV KERESŐINEK ISKOLAI VÉGZETTSÉGE ÉS FOGLALKOZÁSI MINŐSÉGE (1949–1973. %)

	1949.	1960.	1970.	1973.
0–7 osztály	80	66	40	35
8 osztály	18	30	52	56
Érettségi	2	4	8	9
Összesen:	100	100	100	100
Termelés közvetlen irányítója	3	3	5	5
Szaktanús	29	32	37	40
Betanított munkás	14	27	31	31
Segédmunkás	54	38	27	24
Összesen:	100	100	100	100

Míg 1960-ban csak a munkások egyharmada, addig napjainkban már kétharmada végezte el legalább a 8 osztályos általános iskolát, nőtt a szakképzett munkások aránya, és a 30 év alatti szakmunkásoknak már közel egyharmada rendelkezik érettségi bizonyítvánnyal is.

A számszerű növekedés tehát nemcsak a munkásos-

sztaest, és ugyanezen időszakban az építőipari munkásság növekedése is lassabbá vált. Lényegében arról van szó, hogy 1970-re az ipari-épitőipari munkások száma elérte azt a szintet, amely gazdasági-társadalmi fejlődésünknek megfelel, és a jövőben arra számíthatunk, hogy a fejlett országokra jellemző átalakulási folyamatoknak megfelelően elsősorban a harmadik szektorban foglalkoztatott munkások száma és aránya fog növekedni.

Magyarországon korábban elhangzottak olyan nézetek, hogy a munkásosztály nagyarányú számszerű növekedése, valamint azok a társadalmi átrétegződési folyamatok, amelyeknek során a munkásosztály legjobbjai vezető pozícióba kerültek, és a számszerű növekedés főleg paraszti és azok gyermekeinek munkássá válásából adódott, a munkásosztály „felhígulását” eredményezték. Ennek a felfogásnak azonban élesen ellentmond az, hogy a számszerű növekedés időszakában, de különösen az elmúlt 15 esztendőben jelentősen nőtt a munkásosztály általános és szakmai műveltségi színvonala.

tály arányának, hanem társadalmi súlyának növekedésével is együttjár. A munkásosztályhoz tartozók több mint 90 százaléka a felszabadulás után vált munkássá, és így társadalmi helyzetét éppúgy, mint tudatát már a felszabadulást követően kialakult szocialista társadalmi viszonyok határozzák meg.

Kolos Tamás

60 éves hadsereg

A rakétakorszak fegyverei

3. A szovjet hadsereg haderőnemei közül első helyen a hadászati rakétacsapatokat kell említenünk. Az elmúlt években bemutatottak a nyilvánosságra hozott hadászati rakéták is, amelyek — a szovjet sajtóban megjelent nyilatkozatok szerint — „ikertestvérei” a Voszok és Voszhoz űrhajókat magasba emelő rakétáknak. Hajtóművük mintegy 20 millió lóerős (ez háromszorosa a bratskai erőmű kapacitásának).

TASZSZ-

közlemények

Hadd tegyük hozzá Kazakov marsall szavait: „Egyetlen stratégiai rakéta tökéletes pontossággal a Föld bármely pontjára el tudja juttatni töltetét... A szovjet stratégiai rakéták indítóberendezései és maguk a rakéták, rendkívül megbízhatók, bármilyen körülmények között működnek. Megjegyzendő, hogy az utóbbi időben csökkentették a rakéta harcra készítéséhez szükséges időt és fokozták a tállati pontosságot. A szovjet fegyveres erők új, kis térfogatú interkontinentális ballisztikus rakétákat kaptak, amelyek szilárd üzemanyag-gal működnek”.

A TASZSZ évről évre közlésezi közleményét azokról a rakétákisértekről, amelyek során az utolsó fokozatok a Csendes-óceán térségének meghatározott pontjain csapódnak be. E közlemények felhívják a hajók figyelmét, hogy saját érdekükben az adott időpontban kerüljék el a koordináták által meghatározott övezetet. Még nem volt olyan év, amikor a tengeri térségben a felhívás után a szovjet megfigyelők mellett ne lettek volna ott hivatlan vendégek az amerikai megfigyelők is. Tanulni lehetett, hogy a 12–13 ezer kilométeres utat megtett rakéták a megadott pont közvetlen közelében csapódtak le. Eltérésük, mint a szovjet hadászati rakétacsapatok helyettes főparancsnoka kijelentette, nem több egy kilométernél. E szovjet rakéták sebessége mintegy 25–30 ezer kilométer óránként, és útjuk nagy részét a kozmikus térségben teszik meg. Ez teszi lehetővé, hogy az égitestek pontosságával haladjanak pályájukon.

A Krasznaja Zvezda című szovjet katonai napilap riportere volt az első, aki eljuttat a hadászati rakétacsapatok egyik szigorúan titkos elhelyezési körzetébe és beszámolt a látottakról. Elmondotta: hajóárbóc nagyságú fenyők tövében meghúzódva, magányos házikók áll. Egész föld alatti labirintus bejáratát rejti. Alatta vezérlőtermek, folyosók, elektronikus berendezésekkel teli légkondicionált helyiségek. Az irányítóközpontok körben 20–30 méter mély aknák csatlakoznak. Mélyükben a bevetésre kész rakéták, 100 tonnás vasbeton lapokkal lefedve. Az indítóberendezés fokozott hárkészséggel csak a levegőjáratozók kötik össze a külvilággal. A környékét erő esetleges atomcsapás lökhulláma azonnal lezárja a szellőző biztonsági szelepet. A levegő ezután a regenerálóberende-

Szovjet pilóták felszállás előtt

zésen keresztül jut el a bázisra, ahol erőmű és élelmszerkészlet is van, így a személyzet huzamos ideig élhet a külszíntől elzárva.

A parancsnoki harcállásponton

Széles ajtó és enyhén lejtő lépcső visz a mélybe. A folyosót puha gyapjúszőnyegek borítják. A szobákban pultok és állványok. Az automatika, a mechanika, az elektro- és rádiótechnika, az elektronika valóságos birodalma ez. Ha körülnézünk, elmondhatjuk, hogy a szovjet technika minden újabb vívmánya megtalálható itt. Embereket nem látni, az ügyeletes tisztet kívül nincs itt senki. Kábelkék, vezetékek s a fejek felett a kosárcsövek a szellőztető kábelcsövek. Mindezekre nem csupán a rakéták távirányítása miatt van szükség, hanem hogy a valóságos hadihelyzetben biztosítsák a személyzet számára a normális élet- és munkafeltételeket. Erre igen nagy gondot fordítottak a föld alatti erőd építői — írja a riportert.

Az itt levő elektronikus műszerek korszerűségére egyébként jellemző az az adat, hogy a célajuttatáshoz szükséges számításokat egy magas matematikai képzettségű személy körülbelül két év alatt végezné el, míg a rakétákat kiszolgáló elektronikus számítógép-rendszer percek vagy pillanatok alatt”.
Az itt levő elektronikus műszerek korszerűségére egyébként jellemző az az adat, hogy a célajuttatáshoz szükséges számításokat egy magas matematikai képzettségű személy körülbelül két év alatt végezné el, míg a rakétákat kiszolgáló elektronikus számítógép-rendszer percek vagy pillanatok alatt”.

Mi a különbség?

A rakéta-atomfegyver fejlődésével együtt tökéletesedtek a hagyományos eszközök is: a tüzer- és a lövészegységek. Az ágyús és a tarcakos tüzérseg fegyverzet újonnan szerkesztett, illetve korszerűsített lövegfajtákkal bővült, amelyeket nagy mozgékonyaság, manőverezőképesség stb.

Vajda Péter

Ötszázféle radioaktív készítmény

A KGST-államok közül és allergias hatások, sok esetben elkerülhető az operáció, ha pedig mégis sor kerül rá, az esetleges komplikációk jobban leküzdhetők, mert a kóros hely, alak stb. röntgenkészítéssel észlelhető, és azonnali műtéttel kezelhető. Az orvos számára. Ilyen készítmények segítik a gyógyítást abban, hogy korán felismerhessék a keringési betegségeket, tumorokat és különféle funkciók zavarait.

A nukleáris készítmények fő előállítója az NDK Tudományos Akadémiájának rossendorfi Központi Atomkutató Intézete. A gyártmányok választéka igen széles körű: több mint ötszázféle radioaktív izotóp készül Rossendorfbán.

Tizenötezer vagon zöldség és gyümölcs

Lezárult a szerződéskötés időszaka

A Csongrád megyei ZÖLDERT a termelőszövetkezetekkel és a fogyasztási szövetkezetekkel megkötötte az idei terméktértékesítési szerződéseket. A vállalat az export és a belföldi piac igényeinek megfelelően megpróbált a múlt évi termékszerkezeten változtatni, ami részben sikerült is. Nőtt a piraminpaprika vetésterülete, a csökkenett például a gyökér-zöldségek.

Burgonyából 2804, vöröshagymából 4792, fokhagymából 105 vagonnyi mennyiséget szerződtek a termelőszövetkezetekkel. Exportra és a belföldi piacokra 705 vagon paradicsomot kötött le a megyei ZÖLDERT. A szerződés szerinti még mindig 443 vagon petrezselyem megtermelésére vállalkoztak vidékünkön. Ez a mennyiség csökkent a múlt évihez viszonyítva, de még mindig 30 százalékkal több a tényleges szükségletnél. Több vállalkoztak a korai karalábé termesztésére is. E keresett exportcikkből 13–14 millió darab értékesítésére kötöttek szerződést. Sajnos, még mindig kevesen foglalkoznak galatiahajtással, mindössze 600–700 ezer fejre szerződtek. A külföldi piac-

kon ennél jóval többet el lehetne adni. Az áttelelő salátának is biztosított a piaca, részben külföldön, részben belföldön. Fejes káposztából a termelőüzemek 650 vagonnyit ajánlottak fel, melynek zöme korai fajta. Tizenhárommillió csomó retek értékesítésére is szűlött megállapodás. A korai retek külföldi piaca hosszú távon kedvező. A zöldpaprika továbbra is jelentős termékünk. Egy millió darab hajtatót paprika és 300 vagon étkezési paprika exportját már biztosították. Ez 30 százalékkal több a tavalyinál. Összesen paprikából 424 vagonra kötött szerződést a vállalat. Több vállalkoztak az idén paradicsompaprika termesztésére. A tavalyi szerződés 630 vagon volt, az idei 920.

Gyümölcsértékesítési szerződések még köthetők, a határidő március 31. A termelőüzemek és a kistermelők 80–85 százalékban már lekötötték termékeiket. Al-mából 876, csemegeszőlőből 120, őszibarackból 870 és körtéből 115 vagon áru átvételét és értékesítését biztosította a vállalat szerződéssel.

A Csongrád megyei ZÖLDERT a megkötött szerző-

dések alapján megállapodott a HUNGAROFRUCT-tal az idei exportszállításokra. Tavaly 2150 vagon kertészeti terméket exportáltak megyénkbeli, az idén a tervek szerint ez eléri a 4200 vagon.

Összességében mintegy 15 ezer vagon áru átvételére kötött szerződést a ZÖLDERT a megye termelőüzemeivel. Ez másfél ezer vagonnal több a tavalyi felvásárlásnál. A szerződések közpese terméshozam - figyelembevételével készítették. Mindehhez még természetesen nagyobb mennyiségű szabad felvásárlás is kapcsolódhat. Emellett jelenleg 4 ezer vagonnyi zöldséget és gyümölcsöt tárolnak raktáraikban, hogy a lakosság téli ellátását megfelelően biztosítsák.

Halogén autólámpák

A Riga Lámpagyárban halogén gépkocsilámpákat gyártó automata gépsor kezdte meg a termelést. A gyár újított által tervezett berendezések a halogén autólámpák gyártását a há-

romszorosára növelik. Az új lámpák kitűnően beváltak ködös időben, mert kétszer akkora a fényerejük, mint a jelenleg legerősebb gépkocsireflektoroké.